

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.181/2024/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Illés Renáta Edina ügyvéd (cím) által képviselt 'felperes neve' (cím) felperesnek – a dr. Mészáros Dávid ügyvéd (cím) által képviselt 'alperes neve' (cím) alperes ellen, kölcsön és járulékaik iránt folyamatban lévő perben a Nyíregyházi Törvényszék 8.P.20.395/2023/18. számú végzésével kijavított 8.P.20.881/2023/17. (helyesen: 8.P.20.395/2023/17.) számú ítélete ellen az alperes által 19. sorszámmal benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) nap alatt fizessen meg a felperesnek 352 461 (háromszázötvenkétezer-négyszázhatvanegy) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes és az alperes megállapodtak, hogy a felperes összesen 56 000 000 forint ellenében, hektáronként 1 700 000 forint összegért, 'község neve' község külterületén elhelyezkedő, 33 hektár nagyságú földterületet fog megvásárolni az alperestől, amely megállapodást 2017. december 18. napján írásban is rögzítették. Ezen a napon a felperes 25 000 000 forintot adott át készpénzben az alperesnek. Megállapodtak, hogy a felperes további 10 000 000 forintot 2018. tavaszán, 18 700 000 forintot 2018. őszén pénzben, termékben vagy terményben teljesít, míg 2 300 000 forintot a felperes nem fizet meg, mivel a 2019-2020. évi állami támogatást az alperes fogja felvenni. A felperes ezen fizetési kötelezettségének eleget tett; az adásvételi szerződéseket ugyanakkor a felek nem kötötték meg, mivel a földterületek agrár-környezetgazdálkodási (AKG) pályázattal voltak lekötvé előbb 2020. december 31-ig, továbbá több ingatlant jelzálogjog is terhel.

[2] A felek 2018. november 26. napján kelten írásba foglalt „Megállapodás”-sal (a továbbiakban: Megállapodás) módosították a korábbi megállapodásuk tartalmát, a kötelezettségvállalás jogcímét. A Megállapodás 1./ pontjában az alperes elismerte az 56 000 000 forint összeg átvételét azzal, hogy azt kölcsönként kapta, míg a 2./ pontjában a kölcsön biztosítékként ajánlotta fel az ott felsorolt – a felperes által megvásárolni kívánt – 'község neve' község és 'város neve' város külterületén elhelyezkedő termőföldeket. A felek a kölcsönszerződésben is rögzítették, hogy a biztosítékként felajánlott 'község neve'-i ingatlanok részben az alperes, részben az alperes gyermeke, 'alperes fiának neve', továbbá 'személy1 neve' tulajdonában állnak. Az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a kölcsönösszeg meg nem fizetése esetén, legkésőbb 2020. május 20. napjáig a saját ingatlanai tulajdonjogát átruházza a felperes részére, illetve közreműködik abban, hogy 'alperes fiának neve' és 'személy1 neve' az ingatlanaik tulajdonjogát átruházzák a felperes részére.

[3] Az alperes a földterületeket a megállapodás aláírását követően a felperes birtokába adta. A felperes az ingatlanok művelésével a 2022-es gazdasági év végével felhagyott, azokat az alperes használatába engedte.

[4] Az alperes a megállapodásban megjelölt határidőig a kölcsönt nem fizette vissza és az ingatlanok tulajdonjogát sem ruházta a felperesre. Az alperes 2023. március 31.

napján 30 000 000 forintot, 2023. április 28. napján 14 500 000 forintot, míg 2023. május 3. napján 350 000 forint összeget fizetett meg a felperesnek, aki a részteljesítéseket késedelmi kamatra, a fennmaradó összegeket a tőkére számolta el, melyről az alperest értesítette.

[5] A felperes módosított keresetében kérte az alperest kötelezni 16 830 737 forint és ezen összeg után 2023. május 4. napjától járó törvényes kamata, valamint perköltsége megfizetésére. Az alperes kötelezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi. V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:383. §-ára alapítottan kérte, mivel a 2018. november. 26. napján kelt okiratban foglaltak szerint összesen 56 000 000 forint összeget adott át az alperesnek kölcsön jogcímén, megállapodásuk szerint ezen összeg visszafizetésének hiányában megszerzi az okiratban feltüntetett valamennyi ingatlan tulajdonjogát. A szerződésben meghatározott visszafizetési határidő 2020. május 20. napja volt, az alperes határidőben nem fizette vissza a kölcsön összegét és a biztosítékul felajánlott ingatlanok tulajdonjogát sem szerezte meg, így 2020 május 21. napjától kezdődően késedelembe esett, a Ptk. 6:48. §-a alapján törvényes kamat megfizetésére köteles.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Érvelése szerint a szerződés ténylegesen a felperes édesapjával, 'felperes édesapjának neve'-el jött létre, a szerződés a Ptk. 6:92. § szerinti alanyában leplezett, érvénytelen szerződés. Az ingatlanokat 'felperes apjának neve' és fia a 2014-es gazdasági évtől használta, 'felperes apjának neve' már a 2014. évtől kezdve fizette részére a megállapodásban rögzített összeget. Állítása szerint a felperes által elismert részteljesítéseken túl 11 250 000 forintot is megfizetett akként, hogy azt az 'felperes apjának neve' nevéen nyilvántartott számlára utalta, ezzel a teljes összeget visszafizette.

[7] Jogi érvelése szerint továbbá a 2019/2020. évben kifizetett területalapú támogatást a felperes nem követelheti kölcsön visszafizetése jogcímén, mivel azt nem adta át az alperes részére. A megállapodás a kölcsönösszeg visszafizetésére nem állapít meg határidőt, a késedelmi kamat felszámítása nem jogszerű. Állította, hogy 2022. év végéig folytak az egyeztetések, így a felek a visszafizetési határidőt közös megegyezéssel módosították.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 16 830 737 forintot és ennek 2023. május 4. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 1 140 130 forint perköltséget.

[9] Az alperes – habár e körben a bizonyítási érdek őt terhelte – nem bizonyította, hogy a megállapodás alanyában leplezett volt, a szerződés ténylegesen közötté és a felperes édesapja között jött létre; az alperes ezen állítását az okiratszerkesztő ügyvéd vallomása önmagában nem bizonyította. A felek közötti családi kapcsolatra tekintettel nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a tárgyalások során a felperes édesapja is jelen volt. A 2017. évben írásba foglalt megállapodás cáfolja azon alperesi állítást, hogy 'felperes apjának neve' már a 2014. évben ezen ingatlanok adásvételével összefüggésben fizetett volna meg összesen 8 000 000 forintot az alperesnek, ez a felek közötti más – a felperes által csatolt okirattal bizonyítottan létrejött -jogügylethez kapcsolódhatott. Az alperes azt sem bizonyította, hogy az ingatlanokat a felperes vagy családja a 2014. évtől használta.

[10] A jogi képviselő közreműködésével, írásban, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt megállapodásban a peres felek minősítették a felperes által átadott ellenértéket kölcsönnek, az okirat tartalmát döntően az alperes határozta meg. A felek szándéka eredetileg adásvételi szerződés megkötésére irányult, amelyet akadályozott a folyamatban lévő AKG pályázat. A felek ezért 2018. november 26. napján a Ptk. 6:191. § (1) bekezdése alapján közös megegyezéssel úgy módosították a korábbi megállapodásuk tartalmát és a kötelezettségvállalás jogcímét, hogy a felperes által átadott összeget a jövőre

nézve kölcsönösszégként kezelik. Ennek megfelelően a per tárgyát képező jogügyletet a Ptk. 6:383. § szerinti kölcsönszerződésként bírálta el.

[11] A felek egybehangzó nyilatkozatára tekintettel megállapította, hogy az 56 000 000 forintot a felperes átadta, azt azonban az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a teljes összeget visszafizette. Az alperes az írásba foglalt megállapodásban elismerte, hogy a felperestől átvett 56 000 000 forintot, a perben nem kellett vizsgálni, hogy ezen összeg forrása a felperes vállalkozási jövedelme, és/vagy az édesapja anyagi segítsége volt.

[12] Az alperes által hivatkozott és felperes által jelen jogügylettel össze nem függőnek állított 11 250 000 forint visszafizetésével összefüggésben rögzítette, hogy a felperes által csatolt, a felek közötti más jogügyletről kiállított elszámoló lap 'tanúl neve' tanúvallomása szerint is az alperes vállalkozásában készült. Az elszámolólapon a per tárgyát képező ügyletben nem szereplő ingatlanok helyrajzi számai vannak feltüntetve; az bizonyítja, hogy a 2019. évben a per tárgyát képező ügylettel párhuzamosan más ügyletek is folyamatban voltak az alperes és a felperes, és/vagy 'felperes apjának neve' között, így az alperes által 'felperes apjának neve' számára visszautalt 11 250 000 forint vételárrészletnek a 2018. november 26-ai Megállapodáshoz való kapcsolódását az alperes állításán kívül más nem támasztja alá. Az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása ennek bizonyítására nem alkalmas, mivel a tanúnak a teljesítésekről közvetlen ismeretei nincsenek, kizárólag az alperes számára tett tényállításairól tudott beszámolni.

[13] Nem fogadta el az alperes azon hivatkozását sem, hogy ténylegesen 53 700 000 forint kölcsönt kapott, mivel az ellentétes a 2017. december 18. napján kelt megállapodásban írtakkal és továbbá külön vezetett elszámolás keretében is rögzítették a felek – az alperes aláírásával is elismerten –, hogy a 2019-2020. évi területalapú támogatást az alperes veszi igénybe. A felek egybehangzó nyilatkozata szerint a 2018-2022. évben a felperes volt a megjelölt ingatlanok használója, a felek rendelkezettek akként, hogy a kölcsön egy részét a felperes akként biztosítja, hogy helyette az alperes veszi igénybe a terület használójának járó területalapú támogatást.

[14] A felek ugyan a megállapodásban kamatfizetési kötelezettséget nem kötöttek ki, a teljesítés végső időpontját azonban 2020. május 20. napjában határozták meg, így az ezt követő naptól az alperes késedelembe esett, ezután a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján a felperes alappal tart igényt késedelmi kamat megfizetésére is. A késedelembe esés időpontját nem módosította, hogy a felek a 2022. év végéig folyamatosan egyeztettek a teljesítés módjáról, illetve a felperes használta a megjelölt ingatlanokat. Az alperes igazolt teljesítéseit a Ptk. 6:46. § szerint számolta el és megállapította, hogy az alperes 2023. május 3. napján még 16 830 737 forinttal tartozott, ennek és 2023. május 4. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatának megfizetésére kötelezte az alperest.

[15] A pervesztes alperest kötelezte a felperes felszámított perköltségének megfizetésére a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. § (1) és 81. § (1)-(3) bekezdései alapján.

[16] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, valamint a felperesnek első- és másodfokú perköltségében való marasztalását kérte.

[17] Fellebbezésének indoklása szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltakat, mivel az elsőfokú bíróság indoklási kötelezettsége ellenére nem adott számot arról, hogy az általa csatolt bizonyítékokat miért hagyta figyelmen kívül annak ellenére, hogy azokat a felperes semmilyen bizonyítékkal nem cáfolta. Az általa csatolt 11 250 000 forint átutalását igazoló okirattal szemben a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az a felek közötti egyéb jogügylettel kapcsolatos. A felperes által csatolt

„kockás lapon” azonban az ő aláírása nem szerepel. A perben hivatkozott három balkányi ingatlan területe és vételára egybevág a visszautalt pénz értékével, a szerződésben szereplő egyéb ingatlanoktól ezen földek elkülönültek akként, hogy ezek voltak 'személy1 neve' tulajdonában. 'tanú2 neve' tanúvallomása alátámasztotta, hogy ez a teljesítés a jelen jogügylethez kapcsolódik, valamint azt is, hogy a szerződés ténylegesen az alperes és 'felperes apjának neve' között jött létre. Ez utóbbival összefüggésben az elsőfokú bíróság ítélete ellentmondásos: nem fogadja el, hogy ténylegesen 'felperes apjának neve'-el állt szerződéses kapcsolatban, ugyanakkor nem tartja kirívónak, amikor 'felperes apjának neve' az alperes helyett az alperes gyermekének teljesített.

[18] Az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a 2019.-2020. évi területalapú támogatást az alperes vette igénybe, tévesen mulasztotta el ezt levonni a kölcsön átadott összegéből. Az F/3. szám alatti melléklet alján olvasható, hogy a 2 300 000 forint „'felperes neve' illeti”, ezért ezt az 56 000 000 forint kölcsön összegéből le kell vonni, hiszen azt a felperes vette fel. Ezzel ellentétes tény a felperes nem bizonyított.

[19] Iratellenes továbbá az elsőfokú bíróság ítélete a kamatszámítás tekintetében: a 2018. november 26. napján létrejött megállapodásban nem azt rögzítették, hogy a kölcsön visszafizetésének határideje 2020. május 20. napja, a dátum kizárólag az ingatlanok átruházásának határideje volt. Független feltételt foglaltak az okiratba a biztosítésként adott ingatlanok átruházásának határidejére vonatkozólag, a kölcsön visszafizetési határidejét azonban nem rögzítették, ezért az alperes nem eshetett késedelembe 2020. május 21. napjával. Ahhoz, hogy késedelembe essen, a felperesnek a szerződést fel kellett volna mondani és a visszafizetésre határidőt kellett volna szabni. Kizárólag ezen határidő eredménytelen elteltét követő naptól válhatott volna jogosulttá késedelmi kamatra. Amennyiben a felperes által csatolt első felszólító levél ilyen felmondásnak minősül, a visszafizetési határidő eredménytelen elteltével 2023. április 1. napjával állapítható meg, ezen időpontra azonban már 43 555 000 forintot visszafizetett a felperesnek, a késedelmi kamat iránti követelés legfeljebb a 2003. április 2. és 2023. április 28. napja közötti időszakra vonatkozva a fennmaradó tőkeösszeg után lehetne alapos.

[20] Amennyiben a visszafizetési határidő 2020. május 20. napja volt, úgy a felek a határidőt közös megegyezéssel többször módosították: a felperes is elismerte, hogy az alperes gyermekének halálára tekintettel türelmes volt, folyamatosan egyeztetett az alperessel, melyekből az a következtetés vonható le, hogy a határidő-hosszabbítást elfogadta, a Ptk. 6:191. § (1) bekezdése szerint közös megegyezéssel a visszafizetés határidejét módosították.

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségében való marasztalását. Kifejtette, hogy a megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelem és annak kifejtett indoka között ellentmondás van, hiszen amennyiben az elsőfokú bíróság indoklási kötelezettségének nem tett eleget, úgy az felülbírálatra alkalmatlan, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésének és nem megváltoztatásának van helye. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor eleget tett indoklási kötelezettségének, az ítélet részletesen tartalmazza a megállapított tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok megjelölését és értékelését, valamint a döntés jogi indokolását is. Az elsőfokú bíróság az ítélet [81]-[83] pontjaiban így részletesen számot adott arról, hogy miért nem fogadta el a 11 250 000 forintot a perbeli kölcsönösszeg visszafizetéseként. Kiemelte, hogy a per tárgyát képező megállapodásban 'személy1 neve' tulajdonát képező három ingatlan vételára ténylegesen csak 10 273 610 forint lett volna, a különbség nem eredhet számítási hibából.

[22] Érvelése szerint a fellebbezés lényegében az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadja; a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére alapított fellebbezés körében a másodfokú bíróság azonban csak azt vizsgálhatja, hogy az elsőfokú bíróság a

mérlegelés körébe vont adatok, bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre (BH2013. 119).

[23] Az elsőfokú eljárásban az alperes elismerte, hogy a területalapú támogatás összegét átvette, azt beszámították a vételárba, hiszen a támogatás már a felperest illette volna meg.

[24] A megállapodás tartalmából csak az a következtetés vonható le, hogy a kölcsönösszeg visszafizetésére 2020. május 20. napjáig volt lehetősége az alperesnek, ezért a késedelmi kamatszámítás kezdő időpontja 2020. május 21. napja. Önmagában az, hogy a felperes nem tett jogi lépéseket és nem indított korábban peres eljárást az alperes ellen, nem jelenti azt, hogy ezen határidőtől eltekintett.

[25] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre nem tett észrevételt.

[26] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[27] A fellebbezési ellenkérelemre tekintettel az ítéltábla rögzíti, hogy a Pp. 2021. január 1. napjától hatályos 371. § (1) bekezdés d) pontja szerint a fellebbezésben azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést kell megjelölni, amelyre a fellebbező fellebbezését alapítja, nem szükséges azonban ezt jogszabályhely megjelölésével megtenni. Az alperes fellebbezésében eljárási jogszabálysértésként valóban megjelölte a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésének megsértését, az általa csatolt bizonyítékok értékelése tekintetében hiányosnak minősítve az elsőfokú ítélet indoklását. A fellebbezés Pp. 110. § (3) bekezdése szerint figyelembe vehető tartalma szerint ugyanakkor emellett lényegében a Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti mérlegelési tevékenységet, illetőleg ennek az elsőfokú bíróság által megállapított eredményét támadta, állítva, hogy az elsőfokú ítélet tényállása iratellenes, az ítélet a tényekből további tényekre helytelenül következtet, hiányos és okszerűtlen következtetéseket tartalmaz. Amennyiben ez megállapítható, az ténylegesen az elsőfokú ítélet Pp. 383. § (2) bekezdése szerinti megváltoztatását és nem annak hatályon kívül helyezését indokolja; a fellebbezés ekként ellentmondásosnak nem tekinthető, érdemi felülbírálatra alkalmas.

[28] Az alperes ugyanakkor megalapozatlanul hivatkozott a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésének megsértésére. Az ezen jogszabályi rendelkezések szerint rögzített indoklási kötelezettségből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {26/2020. (XII.2.) AB határozat [22] bekezdés}. Nem jelenti az indoklási kötelezettség megsértését az, ha a bíróság által kifejtett indokokkal a jogorvoslatot kezdeményező fél nem ért egyet. Az elsőfokú bíróság ítéletének [74], valamint [81]-[83] bekezdésében részletesen számot adott arról, hogy a fellebbezésben hivatkozott 11 250 000 forint összeget mely indokokra tekintettel nem a perbeli jogügylethez kapcsolódó visszafizetésként számolta el. Az ítélet [74]-[78] bekezdésében pedig arról is számot adott, hogy mely körülményekre tekintettel nem tekintette bizonyítottnak azon alperesi előadást, amely szerint a szerződés "felperes apjának neve"-el jött létre. Az ítélet indoklásából ekként világosan kitűnik, hogy melyek voltak azon körülmények, melyeket a bíróság irányadónak vett, ekként a bíróság indoklási kötelezettségét teljesítette (BH2012.173.).

[29] A fellebbezési ellenkérelemre tekintettel rögzíti továbbá az ítéltábla, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítve felülmérlegelheti az elsőfokú bíróság által beszerzett bizonyítékokat abban az esetben is, ha az elsőfokú bíróság mérlegelését nem tekinti nyilvánvalóan okszerűtlennek. A másodfokú bíróság reformatórius jogköréből adódóan a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülmérlegelheti a bizonyítás

eredményét és új tényállást állapíthat meg. Kizárólag a felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban érvényesül azon rendelkezés, mely a bizonyítékok felülmérlegelését csak a nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelés esetére korlátozza (Kúria Pfv.V.20.459/2023/5. – közzétéve: BH2024. 85.).

[30] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok logikai ellentmondástól mentes, okszerű mérlegelése útján állapította meg, ezért a megállapított tényállás felülmérlegelése és új tényállás megállapítása nem volt indokolt.

[31] Az alperes fellebbezésében is hivatkozott arra, hogy a perbeli szerződés ténylegesen közötté és felperes édesapja között jött létre, a per tárgyát képező megállapodás a szerződő személyek tekintetében tehát alanyában színelte. A Ptk. 6:92. § (2) bekezdésében írt színelte szerződés esetén kétoldalú akarathiba áll fenn; színelte szerződésről akkor van szó, ha a szerződő felek közös elhatározással, egyetértésben, valódi akaratukkal nem egyező jognyilatkozatot tesznek. A színelés kétoldalú tudatos magatartás, a szerződés színelte jellege nem állapítható meg, ha több szerződő fél közül akár csak az egyik fél akarata az adott szerződés megkötésére irányul (BH2000.457.). A felperes személyes előadása szerint (8.P.20.395/2023/12. szám alatti jegyzőkönyv 12-13 oldal) mindvégig az volt a szándéka, hogy az érintett ingatlanok tulajdon-jogát ő maga szerezzé meg, szerződő félként mindvégig ő szerepelt. Ezen előadását támasztotta alá a felek által 2017. december 18-án kézzel írt megállapodás is, amelyben vevőként szintén a felperest jelölték meg. A felperes édesapja, 'felperes apjának neve' tanú-vallomásában elismerte, hogy a megállapodás megkötését megelőző tárgyaláson ő maga is szinte mindig jelen volt; nem vitatta, hogy az alperes részére átutalt összeget nagyobb részt ő fizette; azonban akként nyilatkozott, hogy ezt a pénzt ő a fiának adta oda, mert ő is ezt a szakmát választotta, a cél az volt, hogy a felperesnek legyen földterülete. Akként nyilatkozott, hogy a pénz egy részét a fiának adta abból a célból, hogy a földeket megvásárolja, míg a vételár másik részét a felperes saját vállalkozása bevételeiből maga fizette (8.P.20.395/2023/16. szám alatti jegyzőkönyv 4. és 5. oldal).

[32] Az ítéltábla értékelte továbbá, hogy az alperes az általa átvett összegeket is jelentősebb részben a felperes részére, a felperes bankszámlájára fizette vissza. Az ügyvéd által készített „Megállapodás” megjelölésű okiratban a felek egyértelműen a felperest jelölték meg szerződő félként. Mindezen bizonyítékokból pedig az következik, hogy a felperes és 'felperes apjának neve' akarata is arra irányult, hogy a felek megállapodásában meghatározott ingatlanok tulajdonjogát ténylegesen a felperes és ne 'felperes apjának neve' szerezzé meg. A jogcím módosítását követően pedig a felperes és 'felperes apjának neve' akarata is arra irányult, hogy a kölcsönszerződés kifejezetten a felperes és alperes között jöjjön létre, az alperes visszafizetési kötelezettségét a felperes irányába teljesítse. Ekként a kétoldalú közös akaratelhatározással történő színelést az alperes a perben nem bizonyította annak ellenére, hogy a bizonyítási érdek e körben őt terhelte (BH1996. 86.).

[33] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy önmagában az, ha a megállapodás megkötése, az egyeztetések során a felperes mellett a gazdasági életben nagyobb jártassággal bíró hozzátartozója, 'felperes apjának neve' is részt vett, nem eredményezi azt, hogy a szerződés ténylegesen közötté és alperes között jött létre. Annak sincs jelentősége, hogy a felperes milyen forrásból biztosította az alperesnek átadott összeget, ugyanakkor 'felperes apjának neve' tanúvallomásában erre megfelelő magyarázatot adott.

[34] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a szerződés színelte voltát 'tanú2 neve' tanúvallomása sem támasztotta alá, hiszen a vallomása szerint az alperes elmondásából szerzett információja, hogy 'felperes apjának neve'-el állapodott meg. Előadása szerint a megállapodás írásba foglalása során az alperes számára nem bírt jelentőséggel, hogy a szerződésben ténylegesen 'felperes apjának neve' vagy 'felperes neve' szerepel-e; azt adta elő, hogy „gyakorlatilag három személy között zajlott a szöveg meghatározása”

(8.P.20.395/2023/16. számú jegyzőkönyv 15. oldal), mindenkinek megnyugtató volt a tartalom, amivel elkészült a megállapodás.

[35] Csupán megjegyzi az ítéltábla, hogy a jogalanyok tekintetében a színlelés ugyan nem kizárt, kölcsönszerződés vonatkozásában a hitelező és az adós személye is lehet színlelt, ugyanakkor ingatlan adásvételére vonatkozó, azt érintő szerződésben a szerződő fél személye nem színlelhető, az nem leplezhet más személyek közötti adásvételi szerződést (BH2017.149.).

[36] Az alperes megalapozatlanul hivatkozott továbbá fellebbezésében arra is, hogy 2 300 000 forintot a megállapodásban szereplő 56 000 000 forintból a felperes nem adott át a részére, így azt a kölcsönként elszámolni nem lehet. Az elsőfokú bíróság e körben helytállóan tulajdonított jelentőséget a felek által 2017. december 18. napján írásba foglalt megállapodásnak, melyet az alperes saját nyilatkozataként írt alá, és amelyben szerepel, hogy a vételárból a végelszámolásnál 2 300 000 forintot a vevő nem fizet meg az eladónak, mert a 2019-2020. évi terméktámogatást az alperes vette fel. Az alperes személyes nyilatkozataként is azt adta elő, hogy a 2 300 000 forint a 2019-2020-ra vonatkozó területalapú támogatás volt, ami az 56 000 000 forint része, 8.P.20.395/2023/13. szám alatti viszontválaszában is elismerte, hogy ezen összeget beszámították a vételárba, csupán arra hivatkozott, hogy ezt a felperes kölcsön jogcímén nem követelheti, hiszen azt nem adta át a részére.

[37] Az alperes teljes bizonyító erejű magánokiratban ismerte el, hogy részére a felperes 56 000 000 forint kölcsönt adott, ezzel ellentétes állítását az alperesnek kellett bizonyítania. Pénzösszeg átadása nemcsak birtokba adással történhet, hanem olyan módon is, amely kétségtelenné teszi, hogy az megszerzőjének uralma alá kerül. A vételár-részlet, kölcsönösszeg biztosítására olyan módon is sor kerülhet, hogy a kölcsönadó a ténylegesen őt megillető, de a kölcsönvevő birtokában lévő pénzösszegekről kijelenti, hogy azt részére kölcsönbe vagy vételár-részletként átengedi. Ez a felek írásba foglalt nyilatkozatával megtörtént, annak nem volt akadálya, hogy a felperest megillető, még a hatóság által az alperes részére sem megfizetett, azonban későbbi időpontban teljesített összeg ekkénti átadásáról rendelkezzenek.

[38] Az alperes előadása továbbá ellentmondásos: hivatkozása szerint az ingatlanokat már a 2014. évtől 2022. végéig a felperes és családja használta (8.P.20.395/2023/12. szám alatti jegyzőkönyv 5. oldal), ugyanakkor 13. sorszám alatti viszontválaszában akként nyilatkozott, hogy ezen összeget, mint földet használó termelő a hatóság részére jogszerűen fizette meg (13. sorszám alatti viszontválasz II. pont). Ahogyan az elsőfokú bíróság is rámutatott: a felek tehát egyezően nyilatkoztak arról, hogy a 2019-2020. évben az ingatlanok ténylegesen a felperes, illetve családja birtokában voltak, valamint arról is, hogy a támogatás az ingatlan tényleges használóját illeti meg. Az elsőfokú eljárás során az alperes nem igazolta, kifejezetten nem is állította, hogy a hatóság részére a 2019-2020. évre vonatkozó területalapú támogatást ténylegesen nem folyósította.

[39] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a 2022. május 15. napján 'felperes apjának neve' részére átutalt 11 250 000 forint jelen kölcsönösszeg visszafizetéseként nem vehető figyelembe. A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján jelen perben a kölcsönösszeg visszafizetését az alperesnek kellett kétséget kizáróan bizonyítania, a bizonyítás sikertelenségének következményét is az alperes volt köteles viselni. Az alperes által a fellebbezésben hivatkozott, az 'bank neve' által kibocsátott bankszámla-kivonat kizárólag azt igazolta, hogy 2022. május 15. napján az alperes 'felperes apjának neve' részére 11 250 000 forintot utalt át a balkányi földterületek előleg visszafizetése jogcímén.

[40] Az alperes maga sem tette vitássá és 'felperes apjának neve' tanúvallomása is alátámasztotta, hogy a felek között egyéb ingatlanokra vonatkozó jogügyletek is folyamatban voltak. A felperes csatolta F/4. sorszám alatt az alperes munkavállalója által készített, 12,2832

hektárnyi ingatlanra vonatkozó kimutatást, amelyről az alperes elismerte, hogy ezek az úgynevezett második projekt részét képezték (8.P.20.395/2023/12. sorszám alatti jegyzőkönyv 11. oldal), csupán az aláírásokat követő négy bejegyzésre vonatkozóan nyilatkozott akként, hogy azokat nem ismeri. Kétséget kizáróan megállapítható tehát, hogy a felek között egyéb ingatlanra vonatkozó jogügyletek is folyamatban voltak. Ezt támasztotta alá 'felperes apjának neve' és 'tanú2 neve' tanúvallomása is. A felperes vitatására tekintettel a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett bizonyítani, hogy ezen összeg átutalására a perbeli kölcsönszerződés visszafizetéseként került sor. A fellebbezés ezzel ellentétes hivatkozása téves.

[41] Az alperes előadásán kívül erről kizárólag 'tanú2 neve' tanú nyilatkozott. Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy önmagában ezen tanú vallomása nem alkalmas az alperes által hivatkozottak bizonyítására. A tanú a visszafizetésről kizárólag az alperes előadásából szerzett tudomást, továbbá a visszafizetett összegre vonatkozóan is ellentmondásos nyilatkozatot tett: előbb azt állította, hogy az alperes „huszon x millió” forint átutalásáról beszélt (ugyanakkor az alperes előadása szerint egyszer 11 250 000 forintot, egyszer 30 000 000 forintot fizetett meg a pert megelőzően); később azt állította, hogy az alperes 'felperes apjának neve'-nek 10 000 000 forintot vagy 8 000 000 forintot utalt át. A tanú ezen bizonytalan tartalmú és közvetett forrásból származó előadása önmagában nem alkalmas az alperes által hivatkozottak bizonyítására.

[42] Megalapozatlanul hivatkozott az alperes arra is, hogy a 2018. november 26. napján kelt megállapodásban a felek az 56 000 000 forint kölcsönösszeg visszafizetésének határidejét nem állapították meg.

[43] A Ptk. 6:86. § (1) bekezdése szerint az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni; a Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerint a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

[44] A felek az írásba foglalt szerződésben egyrészt rögzítették, hogy az alperes a felperestől 56 000 000 forint összeget kölcsön jogcímén átvett, majd a megállapodás 2. pontjában arra is kitértek, hogy az alperes a kölcsönösszeg biztosítékeként ajánlja fel az ott meghatározott ingatlanokat. A megállapodás 4. pontjában az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a kölcsönösszeg meg nem fizetése esetén legkésőbb 2020. május 20. napjáig átruházza a megjelölt ingatlanokat a felperes részére, illetőleg ahol zálogjog terheli az ingatlant, ott a törlésre vonatkozó engedélyt legkésőbb 2020. december 31. napjáig átadja a felperesnek. Az ingatlanok tulajdonjogának átruházását tehát az alperes a kölcsönösszeg meg nem fizetése esetére vállalta azzal, hogy arra 2020. május 20. napjáig köteles. Ebből pedig kizárólag arra a következtetésre lehet jutni a szerződés értelmezésére vonatkozó fenti jogszabályok figyelembevételével, hogy az alperes a szerződésben arra vállalt kötelezettséget, hogy az átvett 56 000 000 forintot legkésőbb 2020. május 20. napjáig visszafizeti vagy (amennyiben a visszafizetésre eddig nem kerül sor) intézkedik a meghatározott ingatlanok tulajdonjogának átruházásáról. Az alperes hivatkozásával ellentétben ekként a szerződés a kölcsön visszafizetésére határozott időpontot rögzített, a Ptk. 6:383. § alapján az alperes ezen időpontig volt köteles a teljes kölcsönösszeg visszafizetésére, mivel ezt elmulasztotta, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján ezt követően késedelmi kamat megfizetésére volt köteles, függetlenül attól, hogy a kölcsönszerződés kamatkikötést nem tartalmazott.

[45] Az alperes nem bizonyította azt sem, hogy a felek a visszafizetés határidejére vonatkozóan módosították volna a szerződést. A Ptk. 6:191. § (3) bekezdése szerint a szerződésmódosításra is irányadó 6:63. § (1) bekezdése értelmében a szerződés módosítása a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével történhet meg. A teljesítési határidő

módosításához a felek kifejezett, egyező megállapodása szükséges, önmagában a lejárt követelés érvényesítésének hiánya, a teljesítés érdekében folytatott tárgyalás ilyen kölcsönös és egybehangzó akaratkifejezést nem tartalmaz.

[46] A felperes a Ptk. 6:46. §-a alapján az alperes által jelen szerződéssel összefüggésben megfizetett összegeket elsősorban kamatokra számolta el, az elszámolást összecszerűségében az alperes a fellebbezésében sem tette vitássá, így azt az ítéltábla nem vizsgálta.

[47] Mindezekre tekintettel az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást jogszabálysértés nélkül állapította meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott, így a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[48] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján a fellebbezéssel felmerült költségeit, így a lerótt illeték összegét is maga köteles viselni. A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperes másodfokú eljárással felmerült költségét, melyet a felperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíjként számított fel. Az ítéltábla a felszámított munkadíj megfizetésére kötelezte az alperest, mivel annak mérséklése nem volt indokolt, arra az alperes egyébként indítványt sem tett.

Debrecen, 2024. szeptember 17.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró